

ПОЛЯКОВ Вадим Юрійович,
*Київський інститут Національної гвардії
України*

ДО ПИТАННЯ ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ ISTAR В ДІЯЛЬНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

У 2014 році розпочався збройний конфлікт, інспірований російською федерацією, який розпочався з анексії Автономної республіки Крим і продовжився активними бойовими діями на території Донецької та Луганської областей. А в лютому 2022 року російська федерація здійснила повномасштабну збройну агресію проти нашої держави.

Національна гвардія України як складова сектору безпеки та оборони України з перших днів приймала активну участь як в антитерористичній операції на території Донецької та Луганської областей, в подальшому – операції об'єднаних сил, так і у складі сил оборони України з відсічі збройної агресії з боку російської федерації.

Ведучи активні бойові дії, командири підрозділів та частин Національної гвардії України організовують їх всебічне забезпечення.

Як відомо, всебічне забезпечення бою (дій) – це комплекс взаємопов'язаних організаційних і практичних заходів, які здійснюються з метою створення сприятливих умов для ефективного застосування підрозділів шляхом якісної підготовки до виконання бойового завдання, збереження у боєздатному стані та зменшення впливу сил і засобів противника [1].

У батальйоні (роті) організовується та здійснюється бойове, морально-психологічне, технічне, тилове, медичне забезпечення [2].

Одним із заходів бойового забезпечення, який повинні організовувати і здійснювати командири підрозділів при підготовці та веденні бою (дій) є розвідка.

Розвідка – це вид бойового забезпечення, який являє собою сукупність заходів, що проводяться командирами, штабами і підрозділами з метою добування розвідувальних відомостей про противника та місцевість у районі майбутніх дій, необхідних для підготовки та успішного ведення бою (дій). Основні зусилля розвідки зосереджуються на своєчасному забезпеченні командирів розвідувальною інформацією, необхідною для ефективного застосування підрозділів, а також на виключення раптовості дій противника [2].

Аналіз війн та локальних конфліктів кінця XX – початку XXI сторіччя, досвід ведення бойових дій в Україні з 2014 року свідчить про суттєве зростання ролі розвідки при плануванні та веденні бою (дій).

Збройні сили провідних країн світу з кінця 90-х років XX сторіччя почали впроваджувати в процес управління військами систему ISTAR (Intelligence, Surveillance, Target acquisition and Reconnaissance), яка є сферою застосування розвідки, де інтегруються процеси розвідки, спостереження та визначення цілей для покращення ситуаційної обізнаності командирів, їх спроможності

правильно та своєчасно розуміти зміст, сенс, значення, обставини та умови будь-якої зміни оперативної (бойової) обстановки, приймати обґрунтовані (доцільні) рішення. Система ISTAR включає взаємопроникаючі організаційну і технічну системи та є добре організованим, чітко скоординованим, об'єднаним застосуванням сил і засобів розвідки згідно з установленими протоколами і процедурами [3].

Питання впровадження підходів до функціонування розвідки за концепцією ISTAR розглядалися науковцями Збройних сил України та інших військових формувань ще у довоєнні часи [3-6]. А з початком збройної агресії російської федерації проти України питання підвищення ефективності системи розвідки має критично високу актуальність.

Система ISTAR об'єднує чотири процеси: intelligence – розвідка (аналіз, поширення розвідувальної інформації та управління силами та засобами розвідки), surveillance – моніторинг, target acquisition – виявлення цілей, reconnaissance – військова розвідка (дії розвідувальних органів та підрозділів). Тобто завдання ISTAR – надати командирі і штабу інформацію про противника та свої сили, фактично, в режимі «реального часу», і в цьому процесі розвідка являє собою аналіз інформації і прогнозування розвитку ситуації, а збором, обробкою, передаванням та розповсюдженням інформації на рівні відповідних органів управління займаються підрозділи ISTAR.

На сьогоднішній день система ISTAR знаходить своє відображення в роботі органів управліннь військових частин, з'єднань та об'єднань сил оборони України. Проте впроваджується вона лише «на місцях», з ініціативи певних командирів (командувачів). На рівні Збройних сил, Національної гвардії та інших військових формувань впровадження системи ISTAR не внормовано.

Таким чином, існує нагальна потреба у вивченні досвіду використання ISTAR у збройних силах країн – членів НАТО, перших спроб впровадження даної системи в роботу органів управління сил оборони України, розробці відповідних концептуальних, а згодом і нормативних документів, а в подальшому – якнайшвидше розгортання сил та засобів ISTAR та організація їх діяльності.

Список використаних джерел

1. Бойовий статут механізований та танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України Частина III Взвод, відділення, екіпаж. – К. : Наш формат, 2022. – 408 с. С. 250.
2. Бойовий статут механізований та танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України Частина II. Батальйон, рота. К. : Наш формат, 2022. – 448 с. С. 269-270.
3. Сальник Ю. П., Пащук Ю. М. Шляхи впровадження концепції ISTAR у систему розвідки Збройних Сил України. Системи озброєння і військова техніка. 2014. №1(37). С. 72-75.
4. Пащук Ю. М., Сальник Ю. П. Місце і роль ISTAR у системах розвідки провідних країн світу. Військово-технічний збірник. 2012. №2(7). С. 94-102.

5. Пащук Ю. М., Сальник Ю. П. Система ІSTAR – критичний елемент досягнення інформаційної переваги у сучасних війнах та конфліктах. Збірник наукових праць Харківського національного університету Повітряних Сил. 2012. №3(32). С. 21-30.

6. Прозапас І. М. Досвід побудови системи ІSTAR в АТО, особливості впровадження та перепони на шляху до підвищення бойової ефективності вогневих підрозділів. Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського. 2017. № 3. С. 96-104.